

Posudek školitele na magisterskou diplomovou práci

Následné změny antropometrických parametrů po ukončení tříměsíční pohybové terapie

Autorka: Bc. Marie Joachimová

Práce má rozsah 86 stran včetně příloh. V jejím názvu chybí na konci dodatek „u probandů s nadváhou, obezitou či nedostatkem svalové hmoty“ což je nepochybně chyba školitele, za kterou se autorce omlouvám.

Práce je zaměřena na problém v literatuře diskutovaný relativně řídko. Stovky, ba tisíce vědeckých prací i laických zamyšlení se zabývá příčinami a léčbou obezity či nevyhovujícím poměrem svalové a rezervní tukové tkáně, ale jen v podstatě zanedbatelné procento z nich se zabývá obdobím po ukončení řízené fáze modifikace životního stylu. Je jasné, že specifikace prediktorů budoucího zvýšeného rizika znovunabytí přebytečné tukové rezervní tkáně má velmi blízko k rizikům vzniku obezity, ale není to zcela identická množina faktorů.

Zejména tedy druhý cíl autorčiny práce „nalezení prediktorů úspěšného a neúspěšného dlouhodobého udržení hmotnosti v rámci studie a v literatuře“ je počinem, který zaslouží ocenění.

Teoretická část práce vychází z literatury kde autorka cituje 73 publikací, z velké části zahraničních. Není u nás častým jevem, aby jedna z referencí mohla být autocitací v odborném tisku, v tomto případě tomu tak je – autorka již publikovala vlastní přehledový článek o výživě osob se symptomy metabolického syndromu, jehož je součástí i obezita. Teoretická část se zabývá na 33 stranách obezitologickými, antropologickými a zátěžově – fyziologickými aspekty modifikace životního stylu.

V kapitole 1.4.1 je – přinejmenším na české fyzioterapeutické či neurologické prostředí - nezvykle použit termín fidgeting jako ekvivalent spontánní pohybové aktivity. Pro dětského neurologa či psychologa je to termín vyhrazený na jasně patologické projevy – např. internetový slovník tento termín přeloží jako „ošívající se“. Prosím tedy autorku o vysvětlení tohoto pojmu v oblasti modifikace životního stylu.

Ve vlastní měřené části zpracovala autorka vliv tříměsíční modifikace životního stylu u souboru původně 27 žen různého věku na základní antropometrické parametry a registrovala také jejich změny po dobu 6 měsíců od ukončení programu, včetně rozsáhlého dotazníkového šetření. Redukční program přinesl v průměru mírnou redukci hmotnosti odpovídající 1 kg za měsíc. Na měřené skupině se tříměsíční snaha o modifikaci životního stylu projevila po dalším půlroce tak, že v průměru třetina efektu byla ztracena. Na rozdíl od velkých šetření ze skupin čítajících tisíce osob se na měřeném souboru nepodařilo prokázat ty pozitivní faktory, které statisticky signifikantně zvyšují šanci na následné udržení váhy (nebo jejich protiklad, tedy faktory rizikové).

Za nejpřínosnější část práce považuji kapitolu 4.4 – prediktory udržení hmotnosti, kterou bych sice zařadil jinam – buď do teoretické části, nebo do kapitoly 5 – diskuse a závěru.

Diskuse přiměřené délky 16 stran v kontextu moderního světového písemnictví (které je obsažené i v kap. 4.4) rozebírá naměřené výsledky a správně zdůrazňuje další kontakt s pacienty, včetně alternativy kontaktu distantního za pomoci internetu.

Podrobně jsou rozebrány strategie českého i světového písemnictví k udržení snížené hmotnosti.

V závěru práce autorka správně hodnotí roli fyzioterapeuta v procesu modifikace životního stylu u pacienta s nadváhou a obezitou.

V situaci kdy autorka, sama s víceletou zkušeností na poli redukce nadváhy pacientů, zpracovala jak české, tak recentní světové písemnictví v této problematice souhlasím s jejím názorem na podstatný kulturní a sociální vliv a z tohoto pohledu chápu její zájem o českou obezitologickou školu. Na druhé straně následovníci této práce (nebo autorka sama v doktorandském studiu) by se měli více zaměřit na důkazy o tom, že kulturní a sociální vlivy v našich podmínkách opravňují ke modifikaci závěrů světového písemnictví (Např. naše čelní postavení v bariatrické chirurgii obézních... je to správný přístup, nebo je nadměrně indikována?).

V časovém rozsahu magisterské diplomové práce nelze asi vyšetřit větší počet žen, má – li být věrohodně zjištěna řada možných rizikových faktorů pro neudržení nižší hmotnosti. Rád bych se proto zeptal autorky na její názor po napsání této práce jaké vidí možnosti pro objektivní zjištění těchto rizikových faktorů v našich kulturně socioekonomických podmínkách? Multicentrickou studií? Dotazníkovou akcí?

Závěr: Magisterská diplomová práce se z teoretického i praktického hlediska zabývá problematikou, jejíž podstatu autorka sama výstižně definovala takto „V české i světové literatuře je hojně diskutována otázka krátkodobé redukce hmotnosti, je však naprostý nedostatek studií a doporučení týkajících se dlouhodobého udržení váhy a faktorů, které úspěšnost či neúspěšnost udržení hmotnosti ovlivňují“. V práci autorka zpracovala a diskutuje relevantních 73 prací světového i českého písemnictví, z toho jednu vlastní, a porovnála je s výsledky vlastního intervenovaného souboru. Přes ne zcela optimální strukturu členění kapitol, práce beze zbytku splňuje nároky na magisterskou diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě a k samostatné publikaci klíčové problematiky ve zkrácené verzi

V Praze dne 26.5.

Doc. MUDr. Jiří Radvanský, CSc.